Populární potápění: když se potápějí komiksoví hrdinové

Již v roce 1952, tedy 5 let před uvedením slavného a oceňovaného filmu Svět ticha (Le monde du silence) Jacquese Costeaua a Louise Mallea, dráždil podvodní svět a přístrojové potápění představivost George Sheda, který je mimo jiného tvůrcem slavné postavy Kapitána Ameriky. Jeho kresby tak daly vzniknout Marlinu Keelovi, neodolatelnému blonďatému oceánografovi, který se stal prvním superhrdinou s potápěčským přístrojem na zádech a asi prvním, který nosil kromě helmy a dalšího vybavení také masku a ploutve.

Jeho příběhy se objevily v roce 1952 v časopise Sunday Comic Strip, ale asi poněkud předběhl dobu. Čtenáři tehdy byli zvyklí vnímat přístrojové potápění spíše jako práci profesionálů a příslušníků vojenského námořnictva. Proto byl Marlin Keel již v roce 1954 stažen z tisku a potápěčská tématika se vrací na stránky komiksových sešitů až o dva roky později. Tehdy se objevuje několik příběhů Mariňáků v boji (Fightin' Navy) vydaných nakladatelstvím Charlton Comics Group a Námořní Bitva od nakladatelství Marvel, popisující příběhy z nedávné II. světové války.

ZLATÁ ÉRA POTÁPĚČSKÝCH KOMIKSŮ

V letech 1960-62 ještě nebyl uveden film s Jamesem Bondem Thunderball, ale autoři komiksových příběhů již tuší, že nastává důležitý zlom. Vzrůstá počet dokumentů natočených pod vodou a maska, ploutve, tlakové nádrže a dýchací přístroj zajišťují do té doby nevídanou volnost pohybu. V námořních a rybářských obchodech se začíná objevovat první potápěčské vybavení určené k rekreačním účelům. Potápění se dostává do obecného povědomí a klepe na dveře komiksových kreslířů, kteří si jistě říkají: „co kdyby se jiskřička uchytila a nějaký z komiksových seriálů upoutal zvědavost čtenářů, kteří mají nyní k potápění lepší přístup?“ Potápění se tak dostalo jak do dobrodružných komiksů, tak i do komiksů od Walta Disneye.

Všichni komiksoví hrdinové, od kouzelníka Madrakea až po Toma a Jerryho, od Johnnyho Hazarda až po Kačera Donalda, se museli v roce 1962 potápět s maskami a dýchacími přístroji. Nikdo nechtěl zůstat na suchu.

HRDINOVÉ

Ve stejném roce se rovněž objevili první vysloveně potápěčští hrdinové se svými vlastními příběhy.

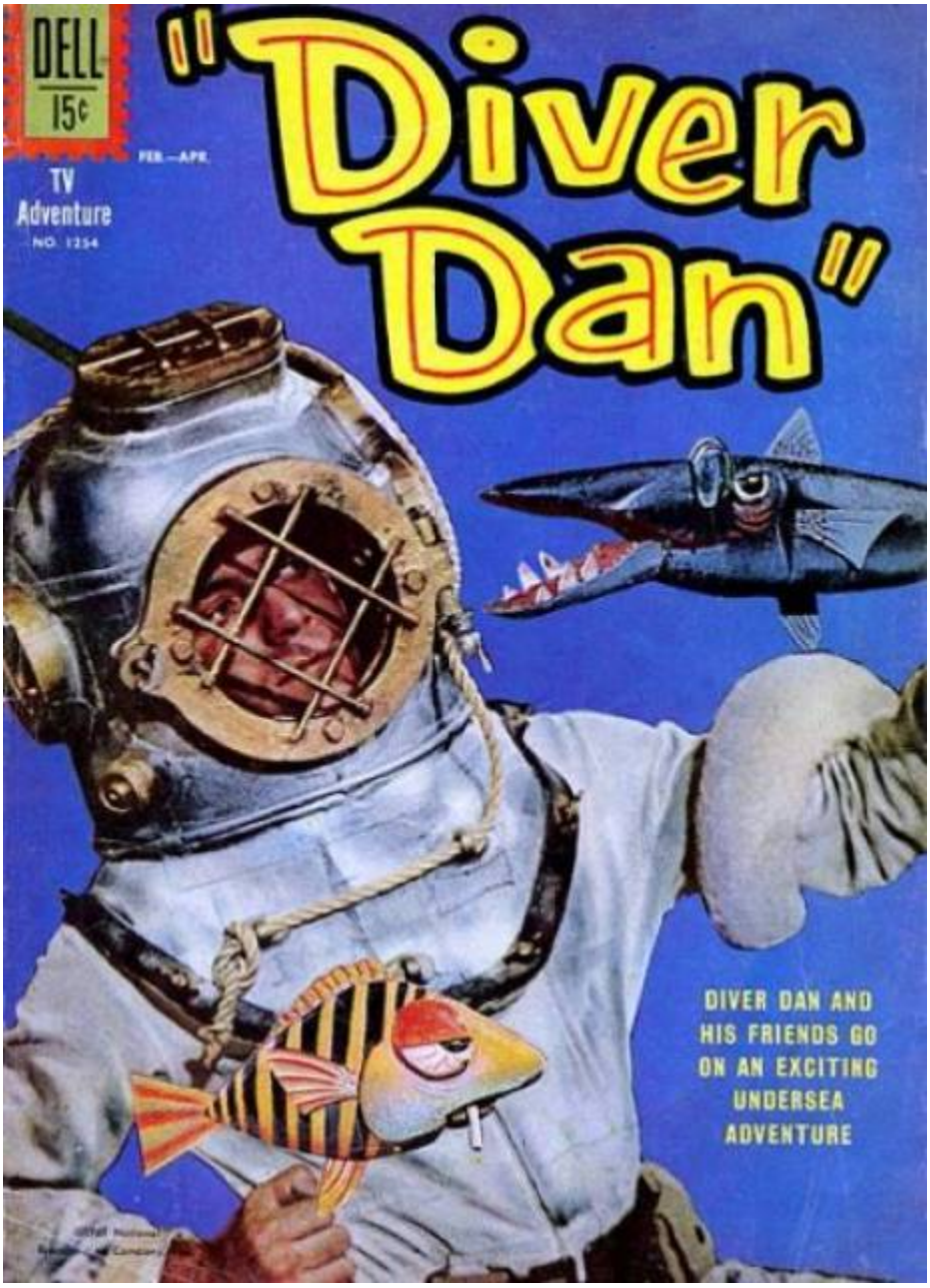

Vydavatelství Dell Comics se inspirovalo úspěšnými dětskými televizními seriály a vydalo příběhy Potápěče Dana, který se stále potápí ještě s hlubokomořským skafandrem. Skutečnými miláčky komiksových čtenářů a sběratelů se však stali až Žabí muži (Frogmen). Hrdinové tohoto komiksu jsou Steve Randall a Jim Collins, vyšetřovatelé pracující pod vodou, bývalí mariňáci a veteráni z II. světové války, kteří se setkávají se záhadami a zločiny na mořském dně.

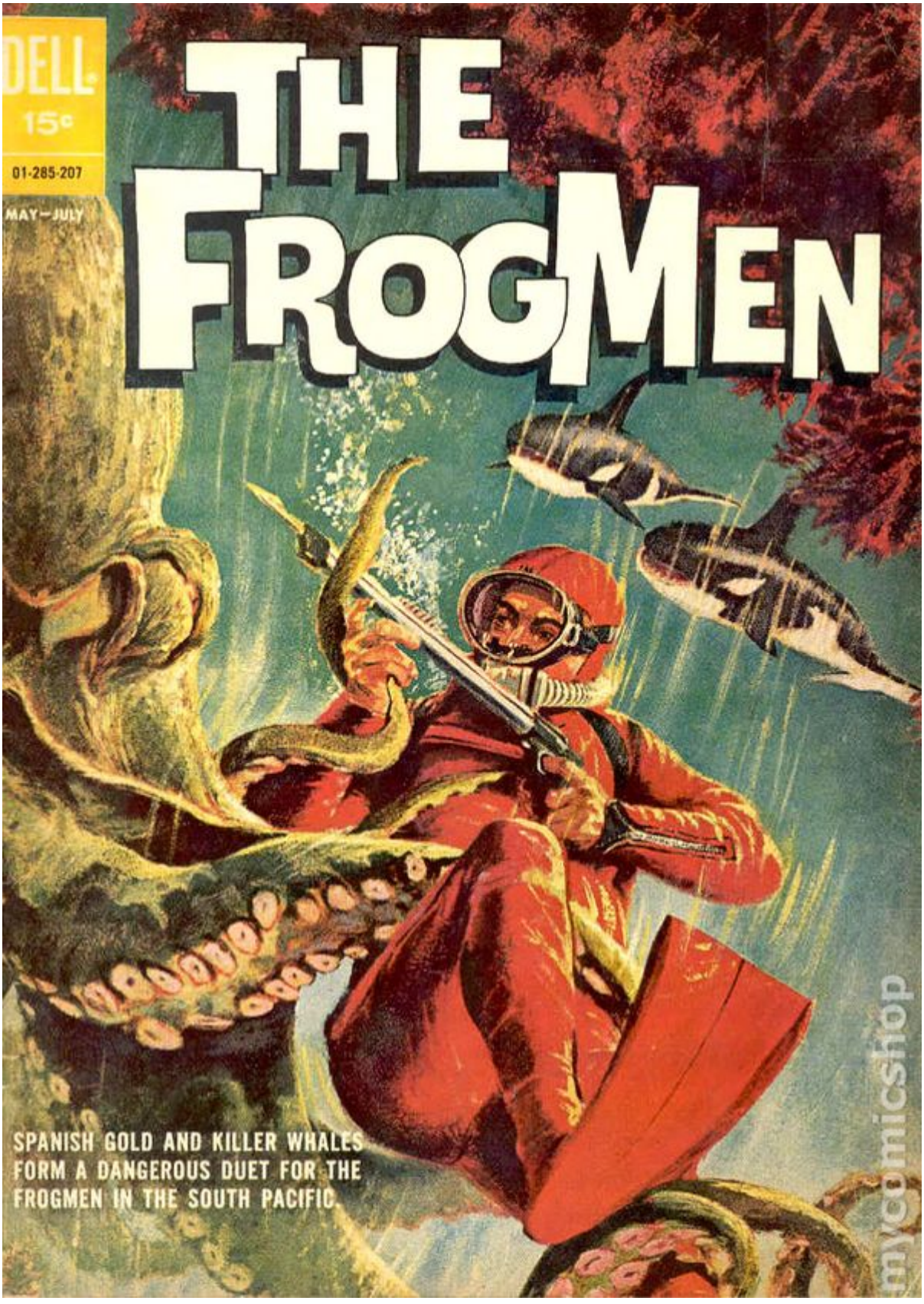

Válečná tématika mívá vždy u čtenářů úspěch, a tak o autory těchto barevných příběhů, které se prodávaly 15 centů za sešit, nemělo nakladatelství Dell Comics nouzi.

NĚKOLIK POZNÁMEK

Pokud se nejedná o komiks vyloženě zaměřený na potápění, bývá zobrazení potápěčského vybavení vždy poněkud slabší stránkou. Kačeři a další oblíbenci dětského publika se potápějí s průhlednými helmami,

které připomínají spíše akvária, hadice od regulátoru se někdy objeví, jindy zase zmizí a kompenzátor vztlaku zůstává víceméně neznámým zařízením, a to ještě i v 80. a 90. letech. Naprosto nepostradatelné jsou však různé sekery, nože, harpuny, brokovnice a miny.

PŘÍBĚHY NEŠETRNÉ K MOŘSKÉMU PROSTŘEDÍ

V komiksových příbězích bývají žraloci roztrhaní na kousky, obrovské chobotnice mizívají v záblescích explozí a kolem krouží vražedné velryby. Mořští živočichové jsou zde znázorňováni spíše jako vesmírná monstra. V tomto násilném prostředí není hlavním nebezpečím nedodržení dekompresní přestávky, ale jeho záhadní obyvatelé. Proto si zaslouží pochvalu především skvělý komiks, který nepodléhá tomuto příšernému trendu a znázorňuje moře jako zahradní besídku a korály jako krajkové ubrusy v luxusní restauraci, stejně jako slavné kačeří příběhy, kde je nakonec žravá obří chobotnice přemožena pomocí sudu s pepřem.

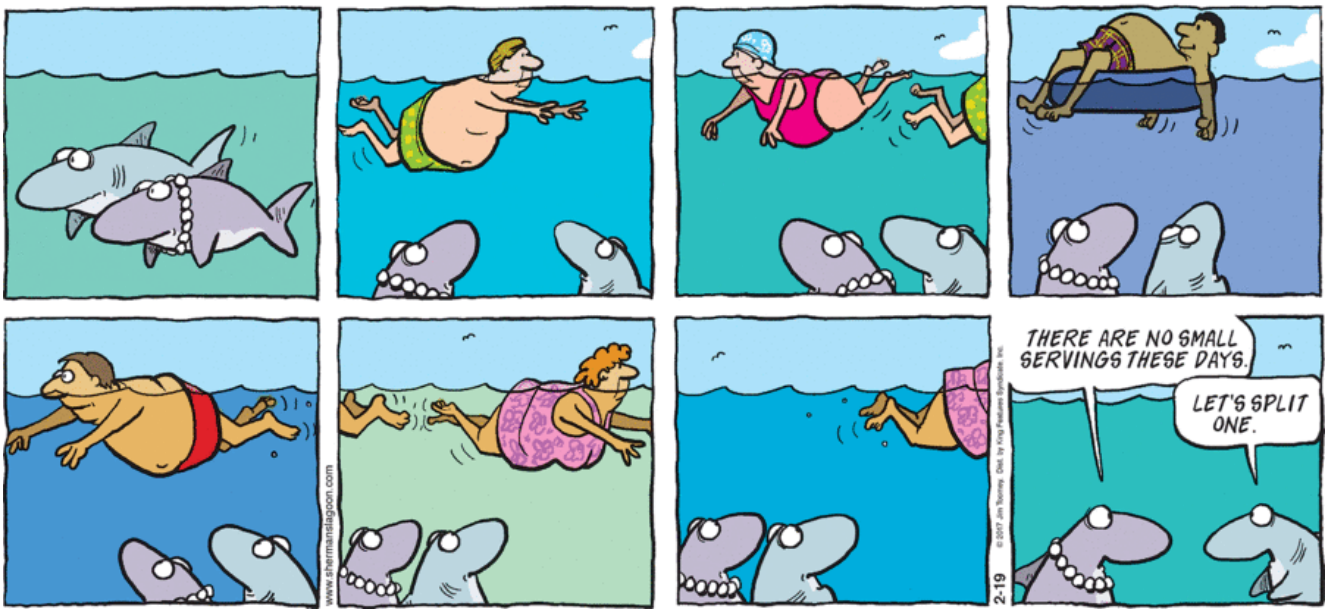

DĚDICTVÍ

V 60. a 70. letech byli potápěči, pokud se zrovna nejednalo o kačery nebo kocoury, opravdoví hrdinové a dobrodruzi, kteří byli schopni hned po snídani čelit smrtelným nebezpečím. Dnes se může potápět každý, kdo se tváří, že absolvoval krátký potápěčský kurz a tak i do komiksů pronikají spíše pochybnosti a sebeironie vlastní příběhům se Snoopym. Potápěčské komiksy se omezují na pár okének a místo širšího publika jsou určeny spíše pro zasvěcené potápěče.

Ať už jsou to komiksové sloupky Beachcomber, Diver nebo Shermanova laguna, postavami bývají spíše ryby a další hlubokomořská stvoření, která suše komentují naši přítomnost v jejich vlastním prostředí, případně jsou to neurotičtí potápěči, kteří čelí nepravděpodobným situacím.

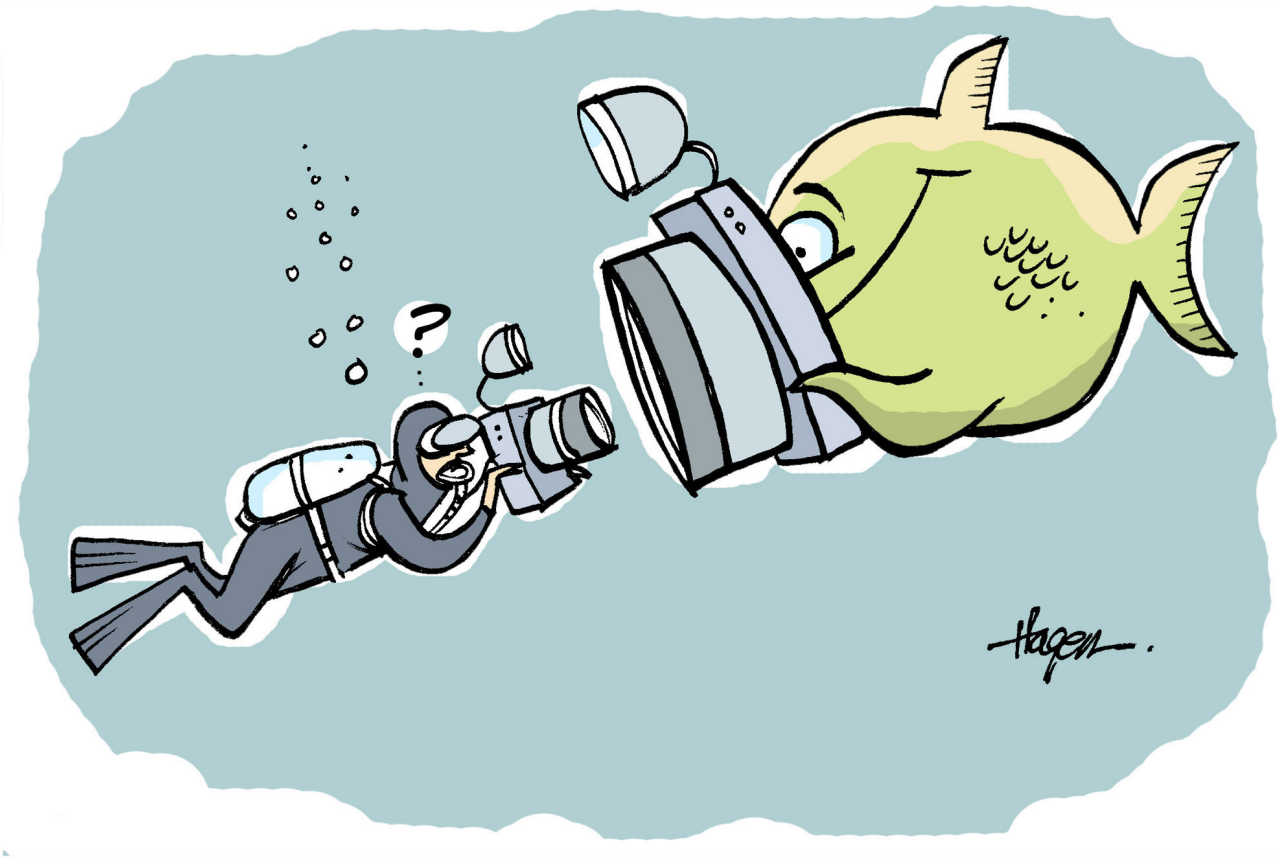

- Obrázky jsou s laskavým svolením vydavatelství *La Mandragora*